

Randi Hentze og Irena Tróndheim
námsfrøðingar á Dagstovninum á Argjum

Hví fyrireikingartíð og hægri løn

Nú stríð er staðið upp í millum pedagogfelagið og fíggjarmálaráðið/kommunala arbeidsgevarafelagið, vilja vit við hesi grein royna at geva fólki eina betri fatan av námsfrøðiliga arbeiðinum á dagstovnum.

Vit hava veruliga hugsað nógv um, hvussu vit kunnu fáa fólki at skilja okkara arbeiði, hví vit skulu hava námsfrøðingar á dagstovnum, og hvussu stóran týðning tað hevur, at vit fáa fyrireikingartíð og løn, sum samsvara við tey krøv, sum eru áløgd okkum.

Grundin til, at vit skriva hetta, er, at vit alt ov ofta hoyra, at tað ikki er neyðugt at hava útbúgving fyri at taka sær av børnum. Hetta er álvarsom misskiljing, tí fólki samanlíkna arbeiðið á dagstovnum við at vera foreldur.

Vit kunnu skjótt blíva samd um, at tað krevst ongin útbúgving fyri at gerast foreldur, tíbetur.

Tað skal ongin ivi vera í, at tey allarflestu, sum blíva foreldur, megna uppgávuna væl.

Foreldur elska síni børn treytaleyst; tey ynskja teimum alt tað besta og gera eisini sítt allarbesta í øllum viðurskiftum, sum viðvíkja børnunum.

Men tey fáa ikki eina automatiska vitan um børn, og hvussu børn mennast, bara tí at tey gerast foreldur.

Vit hava lisið í 3½-4 ár um børn og barnauppaljing, hvussu børn mennast t.d. málsliga, rørsluliga, sosialt, sálarliga, kensluliga o.s.fr.

Foreldur hava ikki lært, hvussu týðningarmikið tað er at stuðla uppundir menningina hjá barninum, og á hvønn hátt tað kann verða gjørt.

Tey hava heldur ikki lært um, hvat kann henda, tá iðalt ikki gongur, sum tað skal, um okkurt í uppalingini vantar, hvørji tekin eru á ymiskar trupulleikar, sum barnið móguliga stríðist við o.s.fr.

Hesa vitan og nógva afturat hava vit sum námsfrøðingar, og hesa vitan er tað álagt okkum í barna-

Vit tosa um 6-9 tímar um dagin, har foreldrini ikki eru saman við børnunum. Hetta eru nógvir tímar! Tímar, har tað eru námsfrøðingar og hjálparfólk, sum eru saman við tí dýrabarasta, foreldrini eiga

garðslógini at brúka.

Okkara arbeiðið skal taka stóði í endamálsgreinini í løgtingslóg nr. 67 frá 10. mai 2000 um dagstovnar og dagrøkt. (<http://www.namsaetlanir.net/node/2>) Hetta eru ikki smávegis krøv, og tað er avgjørt neyðugt at hava námsfrøðiliga útbúgving fyri at útvinna hesi krøv á bestan hátt.

Nú er tað so í dagsins samfelagi, at flestu foreldur arbeiða og hetta inniber so sjálvsagt, at tað verða onnur enn foreldrini, sum skulu taka sær av børnunum.

Vit tosa um 6-9 tímar um dagin, har foreldrini ikki eru saman við børnunum. Hetta eru nógvir tímar! Tímar, har tað eru námsfrøðingar og hjálparfólk, sum eru saman við tí dýrabarasta, foreldrini eiga.

Vit skulu ikki vera í staðin fyri foreldrini, men saman við teimum stuðla uppundir menningina hjá barninum.

Tey fyrstu 7 árin, eru tað vit saman við foreldrinum, sum mynda barnið. Børnini eru okkara framtíð, og hana hava vit í okkara hondum hvønn dag. Hetta er gull vert og kann ikki gerast upp í pengum.

Hetta halda vit vera ein sera stór ábyrgd, og vit halda so avgjørt ikki, at verandi karmar og løn liva upp til ábyrgdina.

Tað, sum foreldur og fólki

sum heild í samfelagnum síggja í okkara arbeiði, eru gávur, sum barnið hevur við heim, okkurt sum tað hevur málað, tey fáa at vita, at barnið hevur spælt, gingið túr o.s.fr.

Hetta er sjálvsagt eisini virksema, sum skal fyrireika, og hetta er eisini virksema, sum verður gjørt við einum námsfrøðiligum bak-tanka, sum hevur týðning fyri menningina hjá børnunum.

Hetta er so eisini tann meira sjónligi parturin av arbeiðinum á einum dagstovni, men námsfrøðiligt arbeiði er so ómetaliga nógv meira enn túrar, máling, spæl o.a.

Tá ið eitt barn byrjar á stovni, er tað okkara uppgáva frá fyrsta degi at fylgja við, hvussu barnið mennist, hvussu samspælið er við foreldrini, okkum vaksnu á stovni, hini børnini o.s.fr.

Hetta er ikki ein uppgáva, sum bert tekur nakrar tímar ella dagar. Vit fylgja við børnunum hvønn einasta dag og gera eina rúgvu av eygleiðingum, sum eiga at verða skrivaðar niður, men hetta hendir alt ov sjáldan, tí vit hava ikki tíðina til tað.

Hetta líkist ongum, tí øll børn eru ymisk, og øll hava sterkar og veikar síður, hóast tey eru púra vanlig børn. Tey hava líka stóran tørv á, at vit fylgja við í, hvussu tey hava

tað, og hvussu tey mennast.

Vit skulu meta um, hvussu øll børnini hava tað, hvussu tey mennast í mun til aldurin, tey eru í, og hvørji tiltøk skulu setast í verk, um eitthvørt er, sum vit skulu arbeiða við, lítið sum stórt. Fyri tað einstaka barnið hevur tað alstóran týðning fyri menningina, at har eru vaksni, sum fylgja við børnunum og tryggja teimum bestu umstøður, til at stuðla uppundir bæði tær sterku og veiku síðurnar.

Okkara uppgáva er eisini ein lærarauppgáva, men samanborið við læraran, sum mest mennir tann bókliga førleikan, so er okkara uppgáva í størri mun at menna allar aðrar førleikar, sum liggja til grund fyri, at barnið, tá ið tað kemur í skúla, kann megna tær bókligu uppgávurnar og avbjóðingarnar.

Hetta er uppgávur, sum eru álagdar okkum at gera, men undir verandi karmum er hetta ikki móguligt, tí slíkt arbeiði krevur góða fyrireiking.

Slíkar uppgávur snúgvast seg ikki bert um tveir til tríggjar mánaðir, men alla ta tíðina, barnið gongur á stovni.

Vit eru noydd til at planleggja, eftirmeta og reflektera okkara arbeiði eins og aðrir fakkbólkar. Vit arbeiða við børnum, og børn ávirkast eins og vaksni av øllum lívsins viðurskiftum. Tí er okkara arbeiði ikki altíð so lætt at siga um frammanundan, og tí eru vit eisini noydd at fylgja serliga væl við.

Tað verða sett stór krøv til okkum, bæði frá børnum, foreldrum, kommunu, lands myndugleikum og samfelagnum sum heild.

Skulu vit liva upp til hesi krøv, er tað avgerandi, at eisini okkara krøv um tíð til fyrireiking og munandi betri løn, verða gingin á møti.

Annika Mittún Jacobsen
kringvarpsstjóri

Sleyg og slatur í oddagrein

Harmiligt at síggja, at oddagreinin í Dimmu endurgevur sleyg og slatur uttan at hava nakra keldu at vísa á. Við orðingum sum “Vit hava skilt...” og “...í kjalarvørrinum av hesum máli er komið fram...” verður søgan skrivað. Dimmlætting, sum annars vanlig er væl fundrað journalistiskt, kemur her við ógrundaðum eittbeintum søgum. Hóast her er talan um eina oddagrein, eiga nakrar journalistiskar grundreglur at vera galdandi.

Dimmlætting skrivar í oddagrein soleiðis: “Vit hava skilt...” og “...í kjalarvørrinum av hesum máli er komið fram...”. Undir hesum tabloidu orðingum verður ein søga fortald um, at Kringvarp Føroya letur redaktionella frælsið frá sær í sendingum framleiddar á ávísu deildum í kringvarpinum.

Kringvarp Føroya hevur IKKI í nakrari sending givið øðrum parti seinasta orðið og klipt brot úr sendingum, sum ritstjórin annars helt verða spennandi og relevant fyri søguteljingina. Oddagreinin nevnið eitt nú sendingina, 1448, har løgreglan hyggur eftir sendingunum dagin fyri, at tær verða sendar. Vit

skulu gera vart við, at sendingarnar dagin fyri eru liðugt kliptar og klárar at fara í luftina.

At løgreglan hyggur eftir sendingunum, er fyrst og fremst fyri at rætta móguligar faktuellar feilir. Harafturat er tað eisini ein máti hjá Kringvarpinum at tryggja sær, at tilfarið, sum fer út, ikki gevur eina skeiva mynd av tí, sum er farið fram.

At løgreglan hyggur eftir líknandi sendingunum, áðrenn tær verða sendar, er eisini vanligur framferðarháttur í londum rundan um okkum. Danska løgreglan hyggur t.d. eisini eftir Station 2 sendingunum hjá TV2, Politipatruljen Tv3, Krimi 5, Hundepatruljen og Politijagt hjá Kanal 5, áðrenn tær vera sendar.

Tað merkir als ikki, at løgreglan blandar seg upp í tað redaktionella arbeiðið - heldur ikki tá talan er um 1448 sendingarnar. Løgreglan hevur ongantið blandað seg uppí, hvørki filmingina ella klippingina av sendingunum. Og samstundis vilja vit staðiliga vísa aftur, at hetta nakrantíð er komið fyri í øðrum sendingum, sum oddagreinin í Dimmlætting annars vil vera við.